

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 216/2018-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. júna 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou Mgr. Máriou Čechovou, advokátska kancelária, Lipová 18/C, Viničné, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na ochranu rodičovstva zaručeného v čl. 41 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa rozsudkom Okresného súdu Komárno sp. zn. 12 P 10/2016 z 9. novembra 2016, ako aj rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 7 CoP 18/2017, 7 CoP 19/2017 z 24. augusta 2017 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť [REDACTED] vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na ochranu rodičovstva zaručeného v čl. 41 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 7 CoP 18/2017, 7 CoP 19/2017 z 24. augusta 2017 **p r i j í m a** na ďalšie konanie.

2. Sťažnosť [REDACTED] vo zvyšnej časti **o d m i e t a** pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. decembra 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na ochranu rodičovstva zaručeného v čl. 41 ods. 1 a 4 ústavy a práva podľa čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa rozsudkom Okresného súdu Komárno (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 12 P 10/2016 z 9. novembra 2016, ako aj rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 7 CoP 18/2017, 7 CoP 19/2017 z 24. augusta 2017.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že návrhom z 13. novembra 2014 sa matka maloletej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „maloletá“), domáhala úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej, pričom žiadala, aby jej maloletá bola zverená do osobnej starostlivosti, aby bol upravený styk maloletej so sťažovateľom (jej otcom) a aby sťažovateľ bol zaviazaný prispievať na jej výživu sumou 180 € mesačne. Sťažovateľ sa svojím návrhom z 20. novembra 2014 zasa domáhal, aby maloletá bola zverená do jeho osobnej starostlivosti a aby nebol upravený styk maloletej s jej matkou, pričom sťažovateľ svoj návrh odôvodnil tým, že maloletá sa prevažnú časť roka zdržiava u neho, a nie u matky, ktorej sa maloletá bojí, pretože na ňu často kričí, a keďže ani samotná matka maloletej, ktorá vyrastala v detskom domove a navštevovala osobitnú základnú školu, nemá osvojené princípy zdravého rodinného života, je tu podľa sťažovateľa veľký predpoklad, že matka „... nebude schopná časom poskytnúť mal. [REDAKOVANÉ] dostatočné citové a intelektuálne zázemie pri jej výchove... a ďalej vyvstáva otázka intelektuálnej schopnosti matky mal. [REDAKOVANÉ] pomáhať pri jej ďalšom vzdelávaní.“. Sťažovateľ svoje tvrdenia podporil poukazom na znalecký posudok [REDAKOVANÉ] vyhotovený v rámci trestného konania o trestnom oznámení starej mamy maloletej vo veci podozrenia z týrania maloletej jej matkou, podľa ktorého má maloletá bližší vzťah so sťažovateľom, a pokiaľ ide o matku, znalkyňa „... si pri jednaní s matkou všimla určité anomálie v jej správaní.“ Na základe

uvedeného znaleckého posudku, ako aj na základe psychologického vyjadrenia [REDAKOVANÉ], ktorá tiež uviedla, že maloletá uprednostňuje sťažovateľa, sťažovateľ navrhol pre účely posúdenia spôsobilosti matky zabezpečovať starostlivosť o maloletú vykonanie dôkazu znaleckým psychologickým vyšetrením matky maloletej.

3. Okresný súd konajúci o obidvoch návrhoch rodičov maloletej rozhodol rozsudkom č. k. 12 P 10/2016-340 z 9. novembra 2016, ktorým zveril maloletú do výlučnej osobnej starostlivosti matky, ktorá má maloletú zastupovať a spravovať jej majetok, sťažovateľa zaviazal povinnosťou prispievať na výživu maloletej sumou 70 €, počnúc vyhlásením rozsudku do budúca vždy k 15 dňu v mesiaci vopred k rukám matky, a tiež upravil styk maloletej so sťažovateľom, ktorý mal oprávnenie sa s ňou stretávať každý týždeň od piatku do nedele, jeden deň počas vianočných sviatkov a štyri týždne počas letných prázdnin. Na základe odvolania účastníkov konania krajský súd rozsudkom sp. zn. 7 CoP 18/2017 a 7 CoP 19/2017 z 24. augusta 2017 potvrdil rozsudok okresného súdu vo výroku o zverení maloletej do osobnej starostlivosti matky, zrušil ho vo výroku o úprave vyživovacej povinnosti sťažovateľa a vo výroku o trovách konania a v tejto časti vec vrátil okresnému súdu na nové konanie a rozhodnutie a zmenil výrok o úprave styku maloletej so sťažovateľom tak, že majú právo stretávať sa počas víkendu od piatku do nedele každý párny týždeň, jeden deň počas vianočných sviatkov a štyri týždne počas letných prázdnin.

4. Sťažnosťou podanou ústavnému súdu sťažovateľ namieta, že okresný súd, ako aj krajský súd pri rozhodovaní o zverení maloletej do osobnej starostlivosti jedného z rodičov sa striktnie pridržiavali všeobecne vžitej dogmy o významnejšej role matky ako otca v živote maloletej, pričom v tomto prípade podľa sťažovateľa súdy nezohľadnili, resp. nezobrali na zreteľ pri vyhodnotení najlepšieho záujmu dieťaťa odporúčania znalcov z odboru psychológie o potrebe vykonať znalecké posúdenie stavu matky, ako aj ich vyjadrenia o bližšom vzťahu maloletej k sťažovateľovi (otcovi) a napokon podľa sťažovateľa konajúce súdy pri zisťovaní skutočného záujmu maloletej vôbec neprihliadli na jej názor.

5. Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného tiež uviedol:

„Kolízný opatrovník v celom konaní pred Okresným súdom v Komárne vôbec neprihliadal na vyjadrenia mal. [REDAKOVANÉ] a prostredie a osobnosť sťažovateľa, a stále sa riadil špecifickým a jedinečným postavením matky v živote mal. dieťaťa, vôbec nebral do úvahy dôležité postavenie sťažovateľa ako otca a jeho úlohu v živote mal. [REDAKOVANÉ]...“

Okresný súd Komárno, Krajský súd Nitra ako aj Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny pri posudzovaní celej situácie ohľadom zverenia mal. dieťaťa vôbec nebrali do úvahy názor mal. dieťaťa, ktoré vzhľadom na svoj vek je schopné posúdiť vzniknutú situáciu.

Sťažovateľ ako otec dieťaťa má rovnako dôležité postavenie v živote mal. [REDAKOVANÉ] ako matka a tým, že mu styk z doterajších 50% dní v roku bol okresaný na dva necelé víkendy v mesiaci, kde strávi polovicu času cestovaním. Krajský súd Nitra mu znemožnil vykonávať jeho rodičovské práva v plnom rozsahu...

Krajský súd Nitra, bez toho aby mal vyhotovený znalecký posudok, vychádzal podľa nášho názoru z už dávno prekonaných teórií, že ak mal. dieťa nebude s matkou hrozí nebezpečenstvo existencionálnej straty v dôsledku separácie od matky...

... neprihliadal na rovnocennosť práv otca ako rodiča pri výkone jeho rodičovských práv keďže aj spravovanie a zastupovanie dieťaťa zveril matke a nie obom rodičom. V krajinách EÚ obaja rodičia mal. dieťaťa spoločne zastupujú a spravujú majetok mal. dieťaťa, čo je dôkazom rovnakého výkonu rodičovských práv oboch rodičov.“

6. Podľa sťažovateľa krajský súd porušil jeho základné právo na súdnu ochranu tým, že „... v časti úpravy styku s mal. dieťaťom sám zmenil styk a nezrušil výrok o styku a nevrátil na rozhodnutie prvostupňovému súdu porušil zásadu dvojstupňovitosti konania a odobral tak možnosť sťažovateľovi sa domáhať svojich rodičovských práv v rámci dvojstupňového konania“.

7. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie nálezom vyslovil, že jeho základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho základné právo na ochranu rodičovstva zaručené v čl. 41 ods. 1 a 4 ústavy a právo na rodičovskú výchovu podľa čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa boli porušené rozsudkom okresného súdu sp. zn. 12 P 10/2016

z 9. novembra 2016, ako aj rozsudkom krajského súdu sp. zn. 7 CoP 18/2017, 7 CoP 19/2017 z 24. augusta 2017, aby zrušil označené rozsudky okresného súdu a krajského súdu, aby priznal sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie v sume 1 000 € a tiež náhradu trov konania v sume 353,59 € s DPH.

II.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. K namietanému rozsudku okresného súdu

9.1 Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9.2 Pokiaľ ide o sťažovateľom napádaný rozsudok okresného súdu, ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na princíp subsidiarity [„ak... nerozhoduje iný súd“], ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, môže poskytnúť ochranu konkrétnemu právu

alebo slobode, porušenie ktorých je namietané, iba vtedy, ak sa ich ochrany fyzická osoba alebo právnická osoba nemôže domôcť v žiadnom inom konaní pred súdnymi orgánmi Slovenskej republiky.

9.3 Inými slovami, pokiaľ je o ochrane sťažovateľom označených základných práv oprávnený konať alebo rozhodovať iný všeobecný súd, ústavný súd jeho sťažnosť už po predbežnom prerokovaní odmietne pre nedostatok svojej právomoci.

9.4 Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zisťoval, či ochranu tých práv, porušenie ktorých sťažovateľ v príčinnej súvislosti s rozsudkom okresného súdu namieta a k porušeniu ktorých malo dôjsť v súvislosti s tou jeho časťou, v ktorej bola vec už právoplatne skončená, t. j. v časti o zverení maloletého dieťaťa do osobnej starostlivosti jedného z rodičov (konanie o výživnom ešte nie je skončené, pozn.), neposkytujú všeobecné súdy na základe sťažovateľovi dostupných opravných prostriedkov predstavujúcich účinné právne prostriedky nápravy namietaného porušenia jeho práv.

9.5 Podľa ústavného súdu sťažovateľ mal možnosť domáhať sa preskúmania sťažnosťou pred ústavným súdom napadnutého výroku rozsudku okresného súdu sp. zn. 12 P 10/2016 z 9. novembra 2016 o zverení maloletej do osobnej starostlivosti matky, a to využitím riadneho opravného prostriedku (odvolania), ktoré, tak ako to vyplýva aj zo sťažnosti, sťažovateľ napokon aj využil. Na základe sťažovateľom podaného odvolania sa krajský súd v rozsahu svojho preskúmacieho oprávnenia odvolacieho súdu musel v podstate vyrovnáť s rovnakými skutkovými a právnymi argumentmi, aké sťažovateľ proti označenej časti rozsudku okresného súdu uvádza aj v konaní pred ústavným súdom.

9.6 Vychádzajúc z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti (voči výroku rozsudku okresného súdu o zverení maloletej do osobnej starostlivosti matky, pozn.) už po jej

predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde), tak ako to vyplýva z bodu 2 výroku tohto rozhodnutia.

10. K namietanému rozsudku krajského súdu

10.1 Pokiaľ ide o namietané porušenie základných práv a práv sťažovateľa v príčinnej súvislosti s rozsudkom krajského súdu, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti v tejto časti zistil, že sťažnosť sťažovateľa spĺňa všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania pred ústavným súdom predpísané v § 20 zákona o ústavnom súde, ako aj osobitné náležitosti, ktoré sú pre konanie o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb ustanovené v § 50 citovaného zákona, a pretože nie sú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, rozhodol o jej prijatí na ďalšie konanie tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

10.2 Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd rozhoduje o jej prijatí len vo vzťahu k základnému právu alebo slobode, porušenie ktorých sa ňou namieta. Rozhodovanie o tej časti návrhu, ktorou sa sťažovateľ domáha zrušenia rozhodnutia všeobecného súdu a aby mu ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie a úhradu trov právneho zastúpenia, nie je rozhodovaním o základnom práve alebo slobode. Z tohto dôvodu ústavný súd v rámci predbežného prerokovania o týchto otázkach ešte nerozhodoval (I. ÚS 50/01).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. júna 2018